

U S T A W A

z dnia .....

o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi^{1),2)}

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady i tryb przeciwdziałania praktykom nieuczciwie wykorzystującym przewagę kontraktową przez nabywców produktów rolnych lub spożywczych lub dostawców tych produktów, jeżeli to wykorzystywanie wywołuje lub może wywołać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz zasady i sposób podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów dostawców i nabywców.

2. Ustawa określa także właściwość organu w sprawach nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej oraz współpracy z Komisją Europejską i organami państw członkowskich Unii Europejskiej, do których zakresu działania należy egzekwowanie przepisów w zakresie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

Art. 2. Ustawę stosuje się do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych, zawieranych między nabywcami tych produktów a ich dostawcami, zwanych dalej „umowami”, oraz do innych czynności faktycznych lub prawnych dokonywanych w związku z tymi umowami.

Art. 3. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) nabywca – przedsiębiorcę lub podmiot, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. poz. 2019 oraz z 2020 r. poz. 288, 1492, 1517, 2275 i 2320), który bezpośrednio lub pośrednio nabywa od dostawcy produkty rolne ~~lub spożywcze;~~

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/633 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych (Dz. Urz. UE L 111 z 25.04.2019, str. 59).

²⁾ Niniejszą ustawą zmienia się: ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe oraz ustawę z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

- 2) dostawca – przedsiębiorcę, który wytwarza lub przetwarza produkty rolne lub spożywcze lub odpłatnie zbywa je nabywcy;
- 3) produkty rolne lub spożywcze – produkty wymienione w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a także produkty niewymienione w tym załączniku, ale przetworzone z przeznaczeniem do spożycia z wykorzystaniem produktów wymienionych w tym załączniku;
- 4) przedsiębiorca – przedsiębiorcę w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086), zwanej dalej „ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów”;
- 5) rok obrotowy – rok obrotowy w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217).

Art. 4. Ochrona przed nieuczciwym wykorzystywaniem przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi lub spożywczymi, zwanym dalej „nieuczciwym wykorzystywaniem przewagi kontraktowej”, przewidziana w ustawie nie wyłącza ochrony wynikającej z innych ustaw.

Rozdział 2

Praktyki nieuczciwe wykorzystujące przewagę kontraktową

Art. 5. Zakazane jest nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej nabywcy względem dostawcy oraz dostawcy względem nabywcy.

Art. 6. Wykorzystywanie przewagi kontraktowej jest nieuczciwe, jeżeli jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i zagraża istotnemu interesowi drugiej strony albo narusza taki interes.

Art. 7. 1. Przewagą kontraktową w rozumieniu ustawy jest występowanie znaczącej dysproporcji w potencjale ekonomicznym nabywcy względem dostawcy albo dostawcy względem nabywcy.

2. Znacząca dysproporcja w potencjale ekonomicznym, w przypadku praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, stosowanych przez nabywcę względem dostawcy występuje między:

- 1) dostawcą, którego roczny obrót nie przekracza równowartości w złotych 2 000 000 euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 2 000 000 euro;

- 2) dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 2 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 10 000 000 euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 10 000 000 euro;
- 3) dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 10 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 50 000 000 euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 50 000 000 euro;
- 4) dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 50 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 150 000 000 euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 150 000 000 euro;
- 5) dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 150 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 350 000 000 euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 350 000 000 euro;
- 6) dostawcą, którego roczny obrót nie przekracza równowartości w złotych 350 000 000 euro, a nabywcą, który jest podmiotem wskazanym w art. 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych.

3. Znacząca dysproporcja w potencjale ekonomicznym, w przypadku praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, stosowanych przez dostawcę względem nabywcy występuje między:

- 1) nabywcą, którego roczny obrót nie przekracza równowartości w złotych 2 000 000 euro, a dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 2 000 000 euro;
- 2) nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 2 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 10 000 000 euro, a dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 10 000 000 euro;
- 3) nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 10 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 50 000 000 euro, a dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 50 000 000 euro;
- 4) nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 50 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 150 000 000 euro, a dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 150 000 000 euro;
- 5) nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 150 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 350 000 000 euro, a dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 350 000 000 euro;

4. Ilekroć w ust. 2 i 3 jest mowa o rocznym obrocie, należy przez to rozumieć roczny obrót uzyskany w roku obrotowym poprzedzającym rok obrotowy wszczęcia postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

5. Wyrażone w euro wielkości, o których mowa w ust. 2 i 3, przelicza się na złote według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roku obrotowego poprzedzającego rok obrotowy, w którym wszczęto postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

6. Roczny obrót, o którym mowa w ust. 2 i 3, oblicza się jako sumę:

- 1) przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat – w przypadku dostawcy albo nabywcy, o którym mowa w ust. 2 i 3, sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości;
- 2) przychodów wykazanych w rocznym sprawozdaniu finansowym równoważnym do rachunku zysków i strat sporządzanym na podstawie przepisów o rachunkowości lub w innym dokumencie podsumowującym przychody w roku obrotowym, w tym w sprawozdaniu z wykonania budżetu – w przypadku dostawcy albo nabywcy, który nie sporządza rachunku zysków i strat na podstawie przepisów o rachunkowości;
- 3) udokumentowanych przychodów uzyskanych w roku obrotowym, w szczególności ze sprzedaży produktów, towarów lub materiałów, przychodów finansowych oraz przychodów z działalności realizowanej na podstawie statutu lub innego dokumentu określającego zakres działalności dostawcy albo nabywcy, a także wartości uzyskanych przez tego dostawcę albo nabywcę dotacji przedmiotowych – w przypadku braku dokumentów, o których mowa w pkt 1 i 2.

Art. 8. 1. Nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej polega w szczególności na:

- 1) dokonaniu przez nabywcę zapłaty dostawcy:
  - a) po upływie 30 dni od dnia zakończenia uzgodnionego między nabywcą a dostawcą okresu dostarczania produktów rolnych lub spożywczych, podczas którego produkty te zostały dostarczone, albo od dnia ustalenia kwoty do zapłaty za ten okres dostarczania produktów, jeżeli jest to dzień późniejszy niż dzień zakończenia uzgodnionego okresu dostarczania, podczas którego produkty zostały dostarczone – w przypadku gdy umowa przewiduje regularne dostarczanie produktów,

- b) po upływie 30 dni od dnia, w którym produkty rolne lub spożywcze zostały dostarczone, albo od dnia ustalenia kwoty do zapłaty – w przypadku gdy umowa nie przewiduje regularnego dostarczania produktów;
- 2) anulowaniu przez nabywcę zamówienia przed upływem 30 dni przed przewidywanym terminem dostarczenia produktów rolnych lub spożywczych, które ze względu na swoją naturę lub właściwości są produktami łatwo psującymi się i nie nadają się do spożycia lub przetworzenia przed upływem 30 dni od ich zebrania, wyprodukowania lub przetworzenia;
- 3) jednostronnej zmianie przez nabywcę warunków umowy w zakresie częstotliwości, sposobu realizacji, miejsca, terminu lub wielkości dostarczania produktów rolnych lub spożywczych lub pojedynczego dostarczenia produktów rolnych lub spożywczych, standardów jakości produktów rolnych lub spożywczych, warunków płatności lub cen, lub w odniesieniu do świadczenia usług oraz wykonywania czynności, o których mowa w pkt 12–17;
- 4) obniżaniu należności z tytułu dostarczenia produktów rolnych lub spożywczych po ich przyjęciu przez nabywcę w całości albo w umówionej części, w szczególności na skutek żądania udzielenia rabatu;
- 5) ustalaniu terminów zapłaty za dostarczone produkty rolne lub spożywcze z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 935 i 1086);
- 6) żądaniu przez nabywcę od dostawcy płatności niezwiązanych ze sprzedażą produktów rolnych lub spożywczych;
- 7) żądaniu przez nabywcę od dostawcy zapłaty za pogorszenie się stanu lub utratę produktów rolnych lub spożywczych, do których doszło w obiektach nabywcy lub po przejściu własności produktów na nabywcę z przyczyn niezawinionych przez dostawcę;
- 8) odmowie przez nabywcę pisemnego potwierdzenia warunków umowy obowiązujących między nabywcą a dostawcą, o których pisemne potwierdzenie zwrócił się dostawca, chyba że umowa dotyczy produktów, które mają być dostarczone przez członka:
  - a) uznanej grupy producentów rolnych, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach (Dz. U. z 2018 r. poz. 1026), który sprzedaje produkty rolne do tej grupy,
  - b) uznanej organizacji producentów owoców i warzyw, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku

chmielu (Dz. U. z 2019 r. poz. 935 oraz z 2020 r. poz. 285), który sprzedaje owoce lub warzywa do tej organizacji,

- c) uznanej organizacji producentów, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 945, z 2019 r. poz. 2020 oraz z 2021 r. poz. 255), lub uznanej organizacji producentów, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1430), który sprzedaje produkty rolne do tej organizacji

– jeżeli akt założycielski tej grupy lub tej organizacji albo umowa między członkiem tej grupy lub tej organizacji a grupą lub organizacją, zawiera postanowienia o skutkach podobnych do warunków umowy;

- 9) bezprawnym pozyskiwaniu, wykorzystywaniu lub ujawnianiu przez nabywcę tajemnic przedsiębiorstwa dostawcy w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913);
- 10) grożeniu podjęcia handlowych działań odwetowych lub podejmowaniu takich działań przeciwko dostawcy, jeżeli ten korzysta z praw przysługujących mu na mocy umowy lub przepisów prawa;
- 11) żądaniu od dostawcy rekompensaty kosztów rozpatrzenia skarg konsumentów związanych ze sprzedażą produktów rolnych lub spożywczych dostawcy, dotyczących przypadków, które wystąpiły mimo braku winy ze strony dostawcy;
- 12) zwrocie przez nabywcę dostawcy niesprzedanych produktów rolnych lub spożywczych, bez zapłaty za te produkty lub za ich unieszkodliwienie;
- 13) pobieraniu od dostawcy opłaty stanowiącej warunek przechowywania, prezentowania lub oferowania do sprzedaży jego produktów rolnych lub spożywczych lub udostępniania takich produktów na rynku;
- 14) żądaniu przez nabywcę od dostawcy ponoszenia całości lub części kosztów obniżek cen produktów rolnych lub spożywczych sprzedawanych przez nabywcę w ramach organizowanej przez nabywcę promocji;
- 15) żądaniu przez nabywcę od dostawcy zapłaty za reklamowanie produktów rolnych lub spożywczych przez nabywcę;
- 16) żądaniu przez nabywcę od dostawcy zapłaty za prowadzenie marketingu produktów rolnych lub spożywczych;

17) żądaniu przez nabywcę od dostawcy ponoszenia opłat za czynności wykonywane przez pracowników zajmujących się urządzeniem lokalu wykorzystywanego do sprzedaży produktów rolnych lub spożywczych dostawcy.

2. Praktyki, o których mowa w ust. 1 pkt 12–17, nie są uznawane za nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej, jeżeli zostały w umowie wprost wymienione oraz uznane przez nabywcę i dostawcę za dozwolone oraz zaznaczono, że ich stosowanie nie będzie uznawane za nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej.

3. Na potrzeby określenia terminów płatności, o których mowa w ust. 1 pkt 1, uznaje się, że uzgodnione okresy dostarczania produktów rolnych lub spożywczych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, nie przekraczają 30 dni.

4. W przypadku gdy to nabywca ustala kwotę do zapłaty:

- 1) terminy płatności, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a, zaczynają bieg od dnia zakończenia uzgodnionego okresu dostarczania produktów rolnych lub spożywczych, podczas którego produkty zostały dostarczone;
- 2) terminy płatności, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b, zaczynają bieg od dnia dostarczenia produktów rolnych lub spożywczych.

5. Stosowanie praktyki, o której mowa w ust. 1 pkt 14, nie będzie uznawane za nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej, jeżeli umowa między dostawcą a nabywcą zostanie zawarta przed przewidywanym terminem promocji i będzie zawierała postanowienia określające termin rozpoczęcia promocji, czas jej trwania oraz ilość produktów rolnych lub spożywczych, które będą objęte promocją.

6. W przypadku stosowania praktyk, o których mowa w ust. 1 pkt 13–17, nabywca jest obowiązany, na żądanie dostawcy, pisemnie określić szacunkową wysokość stawek jednostkowych lub płatności całkowitych, w zależności od rodzaju określonej w umowie usługi, a w przypadku stosowania praktyk, o których mowa w ust. 1 pkt 13 oraz pkt 15–17, również szacunkową wysokość kosztów danej usługi oraz podstawę ich wyliczeń.

Art. 9. Praktyki wymienione w art. 8 ust. 1 nie podlegają ocenie w świetle przesłanek określonych w art. 6.

Art. 10. Zakaz, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1, nie ma zastosowania do płatności:

- 1) uiszczanych przez nabywcę na rzecz dostawcy w ramach programu dla szkół, o którym mowa w art. 23 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów

rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.³⁾);

- 2) uiszczanych przez podmioty lecznicze, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 295, 567, 1493, 2112, 2345 i 2401).

Rozdział 3

Właściwość Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Art. 11. 1. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej „Prezesem Urzędu”, jest organem właściwym w sprawach:

- 1) praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową;
- 2) współpracy z Komisją Europejską oraz organami państw członkowskich Unii Europejskiej, do których zakresu działania należy egzekwowanie przepisów w zakresie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

2. Współpraca, o której mowa w ust. 1 pkt 2, polega w szczególności na udzielaniu pomocy w postępowaniach prowadzonych w zakresie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową oraz na wymianie informacji z Komisją Europejską i organami państw członkowskich Unii Europejskiej niezbędnych do ustalenia, czy wystąpiło lub występuje naruszenie przepisów w zakresie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

Art. 12. Prezes Urzędu, jeżeli uzna że przemawia za tym interes publiczny, przedstawia sądowi istotny dla sprawy pogląd w sprawach dotyczących stosowania praktyk mogących stanowić nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej przez dostawców wobec nabywców lub przez nabywców wobec dostawców.

---

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 865, Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str.261, Dz. Urz. UE L 130 z 19.05.2016, str.20, Dz. Urz. UE L 135 z 24.05.2016, str.1, Dz. Urz. UE L 193 z 19.07.2016, str.17, Dz. Urz. UE L 202 z 28.07.2016, str.5, Dz. Urz. UE L 91 z 05.04.2017, str.44, Dz. Urz. UE L 350 z 29.12.2017, str.15, Dz. Urz. UE L 114 z 04.05.2018, str.39. Dz. Urz. UE L 9 z 01.11.2019, str. 2 i Dz. Urz. UE L 27 z 31.01.2020, str. 20.

Rozdział 4

Postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową

Art. 13. Prezes Urzędu może zlecić Inspekcji Handlowej przeprowadzenie kontroli lub realizację innych zadań należących do zakresu jego działania w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

Art. 14. 1. Postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową wszczyna się z urzędu.

2. Wszczęcie postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową może być poprzedzone postępowaniem wyjaśniającym.

Art. 15. 1. Prezes Urzędu może wszcząć z urzędu, w drodze postanowienia, postępowanie wyjaśniające, jeżeli okoliczności wskazują na możliwość naruszenia przepisów ustawy.

2. Postępowanie wyjaśniające ma na celu w szczególności:

- 1) wstępne ustalenie, czy nastąpiło naruszenie przepisów ustawy uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową;
- 2) badanie rynku w zakresie nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej.

3. Zakończenie postępowania wyjaśniającego następuje w drodze postanowienia.

4. Postępowanie wyjaśniające nie powinno trwać dłużej niż 4 miesiące, a w sprawach szczególnie skomplikowanych – nie dłużej niż 5 miesięcy od dnia jego wszczęcia.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, przepisu ust. 4 oraz art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256, 695 i 1298), zwanej dalej „Kodeksem postępowania administracyjnego”, nie stosuje się.

Art. 16. 1. Każdy może zgłosić Prezesowi Urzędu na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej na elektroniczną skrzynkę podawczą urzędu obsługującego Prezesa Urzędu podpisanym odpowiednio do sposobu utrwalenia podpisem własnoręcznym albo kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną zawiadomienie dotyczące podejrzenia stosowania praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

2. Do składania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 64 Kodeksu postępowania administracyjnego.

3. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) wskazanie podmiotu, któremu jest zarzucane stosowanie praktyki nieuczciwie wykorzystującej przewagę kontraktową;

- 2) opis stanu faktycznego będącego podstawą zawiadomienia;
- 3) uprawdopodobnienie naruszenia przepisów ustawy;
- 4) zakres informacji nie podlegających ujawnieniu w toku postępowania;
- 5) dane identyfikujące zgłaszającego zawiadomienie.

4. Do zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, dołącza się wszelkie dokumenty, które mogą stanowić dowód naruszenia przepisów ustawy.

5. Prezes Urzędu na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej podpisanym odpowiednio do sposobu utrwalenia podpisem własnoręcznym albo kwalifikowanym podpisem elektronicznym, przekazuje zgłaszającemu zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, informację o sposobie rozpatrzenia zawiadomienia wraz z uzasadnieniem, w terminie określonym w art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego.

6. Dane identyfikujące zgłaszającego zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, dostawcy lub nabywcy, dotkniętego praktyką nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową oraz wszelkie informacje, których ujawnienie będzie szkodliwe dla interesu zgłaszającego zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, dostawcy lub nabywcy, nie podlegają ujawnieniu stronom postępowania na żadnym jego etapie.

7. Przepisu ust. 6 nie stosuje się, jeżeli zgłaszający zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, wyrazi, na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej podpisanym odpowiednio do sposobu utrwalenia podpisem własnoręcznym, kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym, zgodę na ujawnienie jego danych identyfikujących.

Art. 17. Prezes Urzędu, bez wszczynania postępowania, może wystąpić do każdego przedsiębiorcy lub podmiotu, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, w sprawach z zakresu praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową. Przepisy art. 49a ust. 2 i 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosuje się odpowiednio.

Art. 18. 1. Stroną postępowania jest każdy, wobec kogo zostało wszczęte postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

2. Prezes Urzędu wydaje postanowienie o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową oraz zawiadamia o tym strony postępowania.

Art. 19. 1. Przedsiębiorca i podmiot, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, są obowiązani, na żądanie Prezesa Urzędu, do przekazywania wszelkich koniecznych informacji i dokumentów, dotyczących praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

2. Żądanie, o którym mowa w ust. 1, powinno zawierać:

- 1) wskazanie zakresu informacji;
- 2) wskazanie celu żądania;
- 3) wskazanie terminu udzielenia informacji;
- 4) pouczenie o sankcjach za nieudzielenie informacji lub za udzielenie informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd.

3. Każdy ma prawo składania, na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej podpisanym odpowiednio do sposobu utrwalenia podpisem własnoręcznym, kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym, z własnej inicjatywy lub na prośbę Prezesa Urzędu, wyjaśnień dotyczących istotnych okoliczności sprawy.

Art. 20. W postępowaniu w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową stosuje się odpowiednio przepisy art. 51–61, art. 69, art. 71–73, art. 74, art. 77, art. 78 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Art. 21. 1. W toku postępowania, o którym mowa w art. 14 ust. 1 lub 2, może być przeprowadzona przez upoważnionego pracownika Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów lub Inspekcji Handlowej, zwanego dalej „kontrolującym”, kontrola u każdego przedsiębiorcy lub podmiotu, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, zwanego dalej „kontrolowanym”, w zakresie objętym tym postępowaniem.

2. Prezes Urzędu może upoważnić do udziału w kontroli osoby posiadające wiadomości specjalne, jeżeli do przeprowadzenia kontroli są niezbędne tego rodzaju wiadomości.

3. Do upoważnień do przeprowadzenia kontroli lub do udziału w kontroli stosuje się odpowiednio przepisy art. 105a ust. 4–7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Art. 22. 1. W celu uzyskania informacji mogących stanowić dowód w sprawie kontrolujący ma prawo:

- 1) wstępu na grunt oraz do budynków, lokali lub innych pomieszczeń oraz środków transportu kontrolowanego;

- 2) żądania udostępnienia związanych z przedmiotem kontroli akt, ksiąg, wszelkiego rodzaju pism, dokumentów oraz ich odpisów i wyciągów, korespondencji przesyłanej pocztą elektroniczną, informatycznych nośników danych w rozumieniu przepisów o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, innych urzędzeń zawierających dane informatyczne lub systemów informatycznych, w tym także zapewnienia dostępu do systemów informatycznych będących własnością innego podmiotu zawierających dane kontrolowanego związane z przedmiotem kontroli w zakresie, w jakim kontrolowany ma do nich dostęp;
- 3) sporządzania notatek z materiałów i korespondencji, o których mowa w pkt 2;
- 4) żądania sporządzenia przez kontrolowanego kopii lub wydruków materiałów, korespondencji, o których mowa w pkt 2, oraz informacji zgromadzonych na nośnikach, w urządzeniach lub w systemach, o których mowa w pkt 2;
- 5) żądania od kontrolowanego lub osób przez niego upoważnionych:
  - a) ustnych wyjaśnień dotyczących przedmiotu kontroli,
  - b) udostępnienia i wydania przedmiotów mogących stanowić dowód w sprawie.

2. Osobie upoważnionej do udziału w kontroli na podstawie art. 21 ust. 2 przysługują uprawnienia kontrolującego w zakresie wstępu na grunt oraz do budynków, lokali lub innych pomieszczeń oraz środków transportu kontrolowanego oraz dostępu do materiałów i korespondencji oraz informacji zgromadzonych na nośnikach, w urządzeniach lub w systemach, o których mowa w ust. 1 pkt 2, a także do sporządzania z nich notatek.

3. Do utrwalania przebiegu kontroli lub poszczególnych czynności w jej toku przy pomocy urzędzeń rejestrujących obraz lub dźwięk stosuje się odpowiednio przepis art. 105b ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Art. 23. 1. Prezes Urzędu może zwrócić się do Policji lub innego organu kontroli państwowej o udzielenie pomocy w toku kontroli.

2. Prezes Urzędu występuje na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej podpisanym odpowiednio do sposobu utrwalenia podpisem własnoręcznym, kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo podpisem zaufanym o udzielenie pomocy do komendanta wojewódzkiego Policji właściwego ze względu na miejsce przeprowadzenia kontroli lub innego organu kontroli państwowej, o którym mowa w ust. 1, co najmniej 7 dni przed planowanym dniem wszczęcia kontroli.

3. Pomoc udzielana przez Policję polega w szczególności na pomocy w pozyskiwaniu lub zabezpieczaniu materiału dowodowego oraz zapewnieniu porządku w miejscu

przeprowadzania kontroli, osobistego bezpieczeństwa osób obecnych w miejscu przeprowadzania kontroli, a także ustalenia tożsamości osób uczestniczących w kontroli.

4. Koszty poniesione przez Policję lub inny organ kontroli państwowej z tytułu udzielonej pomocy w toku kontroli ponosi Prezes Urzędu. Koszty te ustala się w wysokości 1,5% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku za miesiąc poprzedzający miesiąc przeprowadzenia kontroli, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, za każdy przypadek udzielenia pomocy.

Art. 24. 1. Kontrolowany lub osoba przez niego upoważniona, lub osoba, o której mowa w art. 105a ust. 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, są obowiązani do:

- 1) udzielenia żądanych informacji;
- 2) umożliwienia wstępu na grunt oraz do budynków, lokali lub innych pomieszczeń oraz środków transportu kontrolowanego;
- 3) udostępnienia i wydania materiałów, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt 2, lub innych przedmiotów mogących stanowić dowód w sprawie;
- 4) umożliwienia dostępu do informatycznych nośników danych, urządzeń lub systemów informatycznych, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt 2, w zakresie informacji zgromadzonych na tych nośnikach, w urządzeniach lub w systemach, w tym do korespondencji przesyłanej pocztą elektroniczną.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, mogą odmówić udzielenia informacji lub współdziałania w toku kontroli tylko wtedy, gdy naraziłoby to je lub ich małżonka, wstępnych, zstępnych, rodzeństwo oraz powinowatych w tej samej linii lub stopniu, jak również osoby pozostające w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli, a także osobę pozostającą we wspólnym pożyciu, na odpowiedzialność karną. Prawo odmowy udzielenia informacji lub współdziałania w toku kontroli trwa po ustaniu małżeństwa lub rozwiązaniu stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

Art. 25. 1. Kontrolowany zapewnia kontrolującemu oraz osobom upoważnionym do udziału w kontroli warunki i środki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli, w szczególności:

- 1) sporządza we własnym zakresie kopie lub wydruki materiałów i korespondencji, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt 2, oraz informacji zgromadzonych na nośnikach, w urządzeniach lub systemach, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt 2;

- 2) zapewnia, w miarę możliwości, samodzielne, zamknięte pomieszczenie, jeżeli jest to niezbędne do przeprowadzenia kontroli;
- 3) zapewnia wydzielone miejsce do przechowywania dokumentów i zabezpieczonych podczas kontroli przedmiotów;
- 4) udostępnia środki łączności, którymi dysponuje, w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności kontrolnych.

2. Kontrolowany dokonuje potwierdzenia za zgodność z oryginałem sporządzonych kopii dokumentów i wydruków.

3. W przypadku odmowy przez kontrolowanego potwierdzenia za zgodność z oryginałem sporządzonych kopii dokumentów i wydruków potwierdza je kontrolujący, o czym czyni wzmiankę w protokole kontroli.

Art. 26. Do kontroli przeprowadzanej na podstawie art. 21 ust. 1 stosuje się odpowiednio przepisy art. 105f–105h, art. 105j i art. 105k ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Art. 27. Do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy lub podmiotu, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, przeprowadzanej na podstawie art. 21 ust. 1 lub zleconej Inspekcji Handlowej przez Prezesa Urzędu na podstawie art. 13 stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162), z wyłączeniem art. 48, art. 50, art. 54 i art. 55 tej ustawy.

Art. 28. 1. Podmiot, o którym mowa w art. 22 ust. 1 pkt 2, którego prawa zostały naruszone w toku kontroli, może wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – sądu ochrony konkurencji i konsumentów, zwanego dalej „sądem ochrony konkurencji i konsumentów”, na czynności kontrolne wykraczające poza zakres przedmiotowy kontroli lub inne czynności kontrolne podjęte z naruszeniem przepisów, w terminie 7 dni od dnia dokonania tych czynności.

2. Wniesienie zażalenia nie wstrzymuje kontroli.

3. Zażalenie wnosi się do sądu ochrony konkurencji i konsumentów za pośrednictwem Prezesa Urzędu, który przekazuje je, wraz z odpowiedzią, do tego sądu w terminie 7 dni od dnia wniesienia zażalenia.

4. Sąd ochrony konkurencji i konsumentów rozpoznaje zażalenie w terminie 7 dni od dnia jego przekazania przez Prezesa Urzędu. Postanowienie sądu uzasadnia z urzędu. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie do sądu drugiej instancji.

5. W przypadku uwzględnienia zażalenia przez sąd ochrony konkurencji i konsumentów dowody uzyskane w wyniku zaskarżonej czynności kontrolnej nie mogą być wykorzystane w prowadzonym postępowaniu oraz w postępowaniach prowadzonych na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 29. Prezes Urzędu umarza postępowanie, w drodze postanowienia, w przypadku nienałożenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 43 lub art. 44.

Art. 30. 1. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania przed Prezesem Urzędu stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

2. W sprawach dotyczących dowodów w zakresie nieuregulowanym w niniejszym rozdziale w postępowaniu przed Prezesem Urzędu stosuje się odpowiednio przepisy art. 227–315 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, 1578 i 2320 oraz z 2021 r. poz.11).

Art. 31. Postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową powinno być zakończone nie później niż w terminie 5 miesięcy od dnia jego wszczęcia.

Art. 32. 1. Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 5.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu nakazuje zaniechanie stosowania praktyki naruszającej zakaz, o którym mowa w art. 5, jeżeli do czasu wydania tej decyzji praktyka nie została zaprzestana.

3. Ciężar udowodnienia, że praktyka naruszająca zakaz, o którym mowa w art. 5, została zaprzestana spoczywa na stronie postępowania.

Art. 33. 1. Jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 16 ust. 1, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania – że został naruszony zakaz, o którym mowa w art. 5, a strona postępowania, której jest zarzucane naruszenie tego zakazu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań w celu zaprzestania naruszeń lub usunięcia ich skutków, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, zobowiązać stronę do wykonania tych zobowiązań i określić termin ich wykonania.

2. W przypadku gdy strona postępowania zaprzestała naruszania zakazu, o którym mowa w art. 5, i zobowiąże się do usunięcia skutków tego naruszenia, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, zobowiązać stronę do usunięcia skutków naruszenia i określić termin ich usunięcia.

3. W decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu nakłada na stronę postępowania obowiązek składania, w wyznaczonym terminie, informacji o stopniu realizacji zobowiązań, o których mowa w ust. 1.

4. W przypadku wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, przepisów art. 32 i art. 42 ust. 1 nie stosuje się.

5. Prezes Urzędu może, z urzędu, uchylić decyzję, o której mowa w ust. 1, w przypadku gdy:

- 1) została ona wydana w oparciu o nieprawdziwe, niekompletne lub wprowadzające w błąd informacje lub dokumenty;
- 2) strona postępowania nie wykonuje zobowiązań, o których mowa w ust. 1, lub obowiązków, o których mowa w ust. 3.

6. Prezes Urzędu może, za zgodą strony postępowania, z urzędu uchylić decyzję, o której mowa w ust. 1, w przypadku gdy nastąpiła zmiana okoliczności, mających istotny wpływ na wydanie tej decyzji.

7. W przypadku uchylenia decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu orzeka co do istoty sprawy.

Art. 34. 1. Jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową zostanie uprawdopodobnione, że dalsze stosowanie nieuczciwej praktyki może spowodować poważne i trudne do usunięcia szkody dla dostawcy albo nabywcy, Prezes Urzędu przed zakończeniem postępowania może, w drodze decyzji, zobowiązać stronę, której jest zarzucane stosowanie nieuczciwej praktyki, do zaniechania określonych działań w celu zapobieżenia tym szkodom. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji. Przed wydaniem decyzji stronie nie przysługuje prawo do wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, o którym mowa w art. 10 Kodeksu postępowania administracyjnego.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu określa czas jej obowiązywania. Decyzja ta obowiązuje nie dłużej niż do czasu wydania decyzji kończącej postępowanie w sprawie.

3. Prezes Urzędu może przedłużyć, w drodze decyzji, czas obowiązywania decyzji, o której mowa w ust. 1. Przepis ust. 2 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

4. W decyzji, o której mowa w ust. 1, nie nakłada się kar, o których mowa w art. 42 i 43.

Art. 35. 1. Przed zakończeniem postępowania Prezes Urzędu może wystąpić z urzędu lub na wniosek strony do wszystkich stron z propozycją przystąpienia do procedury dobrowolnego poddania się karze pieniężnej, jeżeli uzna, że zastosowanie tej procedury przyczyni się do przyspieszenia postępowania.

2. W przypadku wystąpienia przez stronę z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, Prezes Urzędu w terminie 14 dni informuje tę stronę o rozpoczęciu albo odmowie rozpoczęcia procedury dobrowolnego poddania się karze pieniężnej.

3. W przypadku zastosowania procedury, o której mowa w ust. 1, wysokość kary pieniężnej, jaka może zostać nałożona na stronę, której ostateczne stanowisko, o którym mowa w ust. 7, zostało uwzględnione w treści decyzji, zostaje obniżona o nie więcej niż 50% w stosunku do kary pieniężnej, jaka zostałaby nałożona na podstawie art. 42 i art. 43, gdyby strona nie poddała się dobrowolnie karze.

4. Strona przedstawia swoje stanowisko do propozycji Prezesa Urzędu, o której mowa w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

5. W przypadku wyrażenia przez stronę zgody na przystąpienie do procedury dobrowolnego poddania się karze pieniężnej, Prezes Urzędu informuje tę stronę o wstępnych ustaleniach postępowania jej dotyczących oraz o przewidywanej treści decyzji, w tym o wysokości kary pieniężnej obniżonej zgodnie z ust. 3, jaka zostanie na stronę nałożona na podstawie art. 42 lub 43, a także o skutkach wniesienia odwołania wynikających z art. 81 ust. 3a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio.

6. Prezes Urzędu po zapoznaniu się ze stanowiskiem strony ponownie przekazuje jej informacje w zakresie, o którym mowa w ust. 5, biorąc pod uwagę informacje i dowody przez nią przedstawione. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio.

7. Po zapoznaniu się ze stanowiskiem strony do informacji, o których mowa w ust. 6, Prezes Urzędu wzywa ją do zajęcia w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 14 dni, ostatecznego stanowiska w sprawie dobrowolnego poddania się karze pieniężnej.

8. Ostateczne stanowisko, o którym mowa w ust. 7, zawiera oświadczenie strony o dobrowolnym poddaniu się karze oraz potwierdzenie:

- 1) naruszenia przepisów ustawy przez stronę;
- 2) wysokości kary zaakceptowanej przez stronę;

3) o poinformowaniu strony o zarzucanych jej naruszeniach i umożliwieniu zajęcia stanowiska, a także pouczeniu o skutkach wniesienia odwołania wynikających z art. 81 ust. 3a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

9. Prezes Urzędu uwzględnia ostateczne stanowisko, o którym mowa w ust. 7, w treści decyzji kończącej postępowanie w sprawie.

10. Prezes Urzędu może odstąpić od stosowania procedury w sprawie dobrowolnego poddania się karze pieniężnej na każdym etapie, jeżeli uzna, że jej stosowanie nie przyczynia się do przyspieszenia postępowania, o czym informuje niezwłocznie stronę uczestniczącą w tej procedurze.

11. Strona może odstąpić od uczestnictwa w procedurze dobrowolnego poddania się karze pieniężnej na każdym etapie, informując o tym Prezesa Urzędu.

12. Wszelkie informacje i dowody uzyskane przez Prezesa Urzędu w związku z zastosowaniem procedury dobrowolnego poddania się karze pieniężnej, mające charakter oświadczenia strony uczestniczącej w tej procedurze, nie mogą być wykorzystane jako dowód w prowadzonym postępowaniu, w innych postępowaniach prowadzonych przez Prezesa Urzędu oraz w postępowaniach prowadzonych na podstawie odrębnych przepisów – w przypadkach, o których mowa w ust. 10 lub 11.

Art. 36. Prezes Urzędu może nadać rygor natychmiastowej wykonalności decyzji w całości albo w części, jeżeli wymaga tego ochrona istotnych interesów dostawców lub nabywców.

Art. 37. Prezes Urzędu publikuje na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w całości treść decyzji wydawanych na podstawie przepisów ustawy, z zastrzeżeniem że publikacja uzasadnienia nie obejmuje tajemnicy przedsiębiorstwa, jak również innych informacji podlegających ochronie na podstawie odrębnych przepisów. Publikacja jest opatrzona informacją, czy decyzja jest prawomocna.

Art. 38. Od decyzji Prezesa Urzędu przysługuje odwołanie do sądu ochrony konkurencji i konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia. Przepisy art. 81 ust. 2–5 oraz art. 82 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosuje się odpowiednio.

Art. 39. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio w sprawach nakładania kar pieniężnych za naruszenie przepisów ustawy.

Art. 40. Nie wszczyna się postępowania w sprawie praktyk wykorzystujących przewagę kontraktową, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano ich stosowania, upłynęły 2 lata.

Rozdział 5

Sprawozdawczość

Art. 41. 1. Prezes Urzędu corocznie do dnia 15. marca publikuje na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów roczne sprawozdanie za rok poprzedni z działań podjętych w celu przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, które zawiera w szczególności informacje o liczbie zawiadomień, o których mowa w art. 16, liczbie wszczętych i zakończonych postępowań, o których mowa w art. 14.

2. W odniesieniu do każdego zakończonego postępowania sprawozdanie zawiera skrócony opis sprawy oraz wynik postępowania.

3. Prezes Urzędu, w terminie do dnia 15. marca każdego roku, przekazuje Komisji Europejskiej sprawozdanie dotyczące stosowania nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorcami w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Sprawozdanie zawiera w szczególności wszystkie istotne dane dotyczące stosowania i egzekwowania przepisów niniejszej ustawy w roku poprzednim.

Rozdział 6

Przepisy o karach pieniężnych

Art. 42. 1. Prezes Urzędu może nałożyć na dostawcę albo nabywcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 3% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok wszczęcia postępowania w sprawie nałożenia kary, jeżeli dostawca albo nabywca, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 5.

2. Do obliczania obrotu, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepis art. 7 ust. 6.

3. W przypadku gdy dostawca albo nabywca, o którym mowa w ust. 1, powstał w wyniku połączenia lub przekształcenia innych podmiotów, obliczając wysokość jego obrotu, o którym mowa w ust. 1, Prezes Urzędu uwzględnia obrót osiągnięty przez te podmioty w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

4. W przypadku gdy dostawca albo nabywca, o którym mowa w ust. 1, nie dysponuje przed wydaniem decyzji, o której mowa w ust. 1, danymi finansowymi niezbędnymi do ustalenia obrotu za rok obrotowy poprzedzający rok nałożenia kary, Prezes Urzędu, nakładając karę pieniężną na podstawie ust. 1, uwzględnia obrót osiągnięty przez tego, nabywcę w roku obrotowym poprzedzającym ten rok.

5. W przypadku gdy przedsiębiorca w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary nie osiągnął obrotu lub osiągnął obrót w wysokości nieprzekraczającej równowartości 100 000 euro, Prezes Urzędu nakładając karę pieniężną na podstawie ust. 1 uwzględnia średni obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok nałożenia kary.

6. W przypadku gdy przedsiębiorca nie osiągnął obrotu w okresie trzyletnim, o którym mowa w ust. 5, lub gdy obrót przedsiębiorcy obliczony na podstawie tego przepisu nie przekracza równowartości 100 000 euro, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nieprzekraczającej równowartości 10 000 euro.

Art. 43. Prezes Urzędu może również nałożyć na przedsiębiorcę lub podmiot, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość w złotych do 50 000 000 euro, jeżeli nabywca ten, choćby nieumyślnie:

- 1) nie udzielił informacji lub nie przekazał dokumentów żądanych przez Prezesa Urzędu na podstawie art. 19 ust. 1 lub art. 33 ust. 3 lub udzielił nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji;
- 2) uniemożliwia lub utrudnia rozpoczęcie lub przeprowadzenie kontroli na podstawie art. 21 ust. 1, w tym nie wykonuje obowiązków określonych w art. 24 ust. 1 lub art. 25 ust. 1.

Art. 44. Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę lub podmiot, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość w złotych do 10 000 euro za każdy dzień opóźnienia w wykonaniu decyzji wydanych na podstawie art. 32 ust. 1 lub art. 33 ust. 1 lub art. 34 ust. 1, postanowień wydanych na podstawie art. 105g ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 26 lub wyroków sądowych w sprawach z zakresu praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową. Karę pieniężną nakłada się, licząc od daty wskazanej w decyzji.

Art. 45. 1. Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć na osobę pełniącą funkcję kierowniczą lub wchodzącą w skład organu zarządzającego przedsiębiorcy lub podmiotu, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, karę pieniężną w wysokości do pięćdziesięciokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw za ostatni miesiąc kwartału poprzedzającego dzień

wydania decyzji, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli osoba ta, umyślnie albo nieumyślnie:

- 1) nie wykonała decyzji, postanowień lub wyroków, o których mowa w art. 44;
- 2) uniemożliwia lub utrudnia rozpoczęcie lub przeprowadzenie kontroli na podstawie art. 21 ust. 1, w tym nie wykonuje obowiązków, o których mowa w art. 24 ust. 1 lub art. 25 ust. 1.

2. Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć karę pieniężną w wysokości, o której mowa w ust. 1, na:

- 1) osobę upoważnioną przez kontrolowanego, o której mowa w art. 24 ust. 1, za:
  - a) udzielenie w toku kontroli nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji żądanych przez Prezesa Urzędu,
  - b) uniemożliwianie lub utrudnianie rozpoczęcia lub przeprowadzenia kontroli na podstawie art. 21 ust. 1, w tym niewykonanie obowiązków, o których mowa w art. 24 ust. 1 lub art. 25 ust. 1;
- 2) osobę, o której mowa w art. 105a ust. 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 21 ust. 3, będącą pracownikiem kontrolowanego za uniemożliwianie lub utrudnianie okazania dokumentów wymienionych w art. 105a ust. 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

3. Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć karę pieniężną w wysokości do 5000 zł na:

- 1) świadka za nieuzasadnioną odmowę zeznań lub nieusprawiedliwione niestawiennictwo na wezwanie Prezesa Urzędu;
- 2) biegłego za nieuzasadnioną odmowę złożenia opinii, nieusprawiedliwione opóźnienie złożenia opinii lub nieusprawiedliwione niestawiennictwo na wezwanie Prezesa Urzędu.

Art. 46. 1. Prezes Urzędu, ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej, o której mowa w:

- 1) art. 42 ust. 1, uwzględnia w szczególności okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia, biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności dostawcy albo nabywcy, która stanowiła przedmiot naruszenia, oraz specyfiki rynku, na którym doszło do naruszenia;
- 2) art. 43 i art. 45 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, uwzględnia wpływ naruszenia na przebieg i termin zakończenia postępowania;

3) art. 44 i art. 45 ust. 1 pkt 1, uwzględnia skutki rynkowe niewykonania decyzji, postanowień i wyroków, o których mowa w art. 44.

2. Ustalając wysokość nakładanych kar pieniężnych zgodnie z ust. 1 pkt 1, Prezes Urzędu bierze pod uwagę okoliczności łagodzące lub obciążające, które wystąpiły w sprawie.

3. Okolicznościami łagodzącymi, o których mowa w ust. 2, są:

- 1) dobrowolne usunięcie skutków naruszenia;
- 2) zaniechanie przez dostawcę albo nabywcę, z własnej inicjatywy, stosowania praktyki nieuczciwie wykorzystującej przewagę kontraktową przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu;
- 3) podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków;
- 4) współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania.

4. Okolicznościami obciążającymi, o których mowa w ust. 2, są umyślność naruszenia i dokonanie uprzednio podobnego naruszenia.

Art. 47. 1. Środki finansowe pochodzące z kar pieniężnych, o których mowa w art. 42–45, stanowią dochód budżetu państwa.

2. Karę pieniężną uiszcza się w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji o nałożeniu kary pieniężnej.

3. W razie upływu terminu, o którym mowa w ust. 2, kara pieniężna podlega ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

4. W przypadku nieterminowego uiszczenia kary pieniężnej odsetek nie pobiera się.

5. W przypadku uchylecia albo zmiany prawomocnej decyzji, których następstwem jest uchylenie nałożonej kary pieniężnej lub obniżenie jej wysokości, uiszczona kara pieniężna podlega zwrotowi w części albo w całości, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania do zwrotu tej kary, wraz z odpisem orzeczenia sądu, i w uzasadnionym przypadku, stwierdzeniem jego prawomocności. Przy zwrocie kary odsetek nie nalicza się.

Art. 48. Prezes Urzędu może, na wniosek przedsiębiorcy lub podmiotu, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, lub innych osób, o których mowa w art. 45, odroczyć uiszczenie nałożonej kary pieniężnej albo rozłożyć ją na raty ze względu na ważny interes wnioskodawcy. Przepisy art. 113 ust. 1a i ust. 2–7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosuje się odpowiednio.

Art. 49. Nie wszczyna się postępowania w sprawach nakładania kar pieniężnych, jeżeli upłynęły 2 lata od końca roku, w którym dopuszczono się naruszenia przepisów ustawy.

Art. 50. Kara pieniężna nie podlega egzekucji, jeżeli upłynęły 2 lata od końca roku, w którym uprawomocniła się decyzja o nałożeniu kary pieniężnej.

Rozdział 7

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 51. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, 1578 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 11) w art. 479²⁸ w § 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) zażaleń, o których mowa w art. 28 ustawy z dnia ..... grudnia 2021 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. poz. ...).”.

Art. 52. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1325, 1423, 2122, 2123 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 72) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 297 w § 1 w pkt 11 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) postępowaniem w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową i postępowaniem wyjaśniającym, prowadzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia ..... 2021 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. poz. ....),”;

2) w art. 298 pkt 6f otrzymuje brzmienie:

„6f) Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – w związku z toczącym się postępowaniem prowadzonym na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086) oraz przepisów ustawy z dnia .... 2021 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. poz. ...).”.

Art. 53. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1896, 2320 i 2419) w art. 105 w ust. 1 w pkt 2 w lit. r tiret trzecie otrzymuje brzmienie:

„– w związku z toczącym się przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i konsumentów postępowaniem prowadzonym na podstawie przepisów ustawy z dnia

... 2021 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2021 r. poz. ...),”.

Art. 54. W ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842, z późn. zm.⁴⁾) art. 15zzzm otrzymuje brzmienie:

„Art.15zzzm. 1. Do postępowania w sprawie nałożenia kar, o których mowa w art. 15zzzk i art. 15zzzl, stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 4 ustawy z dnia .... 2021 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, z wyłączeniem art. 11, art. 32–36 i art. 39.

2. Do kar pieniężnych, o których mowa w art. 15zzzk i art. 15zzzl, stosuje się odpowiednio przepisy art. 47 i art. 48 ustawy z dnia .... 2021 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi.”.

Rozdział 8

Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

Art. 55. Do postępowań w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową wszczętych na podstawie ustawy uchylanej w art. 57 i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy uchylanej w art. 57.

Art. 56. Do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych, zawieranych między nabywcami tych produktów a ich dostawcami zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, przepisy tej ustawy stosuje się od dnia 1 maja 2022 r.

Art. 57. Traci moc ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1213).

Art. 58. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 maja 2021 r.

---

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2020 r. poz. 2112, 2113, 2123, 2157, 2255, 2275, 2320 i 2327 oraz z 2021 r. poz. 11, 159 i 180.

Mariusz Gorzowski
Dyrektor
Departamentu Prawnego
za zgodność pod względem prawnym,
legislacyjnym i redakcyjnym
/podpisano elektronicznie/

UZASADNIENIE

Przedstawiony projekt ma na celu wdrożenie do krajowego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/633 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych (Dz. Urz. UE L 111 z 25.04.2019, str. 59), zwanej dalej „dyrektywą 2019/633”. Przepisy wdrażające dyrektywę 2019/633 powinny być stosowane najpóźniej od dnia 1 listopada 2021 r.

Struktura rynku rolno-żywnościowego sprawia, że w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych często wstępują znaczne różnice w sile przetargowej między dostawcami a nabywcami produktów rolnych i spożywczych. W praktyce stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych ma miejsce w całym łańcuchu dostaw żywności.

Na poszczególnych etapach łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych funkcjonuje różna liczba i rozmiar podmiotów. W Polsce oraz w innych krajach Unii Europejskiej, występują silne ekonomicznie skonsolidowane podmioty sektora dystrybucji oraz przetwórstwa i słabsze rozdrobnione podmioty produkujące surowce rolne i artykuły spożywcze. Różnice w potencjale ekonomicznym między dostawcą a nabywcą mogą prowadzić do narzucania nieuczciwych praktyk handlowych przez podmioty większe podmiotom mniejszym.

Parlament Europejski w swojej rezolucji z dnia 7 czerwca 2016 r. w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw żywności zwrócił się do Komisji o przedłożenie wniosku w sprawie unijnych ram prawnych w zakresie nieuczciwych praktyk handlowych. Rada w swoich konkluzjach z dnia 12 grudnia 2016 r. w sprawie wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności oraz zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych zwróciła się do Komisji o przeprowadzenie w odpowiednim terminie oceny skutków w celu przedstawienia wniosku dotyczącego unijnych ram ustawodawczych lub środków nieustawodawczych mających podjąć kwestię nieuczciwych praktyk handlowych. Komisja sporządziła ocenę skutków, którą poprzedziły otwarte konsultacje publiczne oraz konsultacje ukierunkowane. W procesie ustawodawczym Komisja przedstawiła informacje, z których wynika, że duże podmioty posiadają znaczący udział w ogólnej wartości produkcji. Ponadto, zgodnie z art. 12. dyrektywy 2019/633, do dnia 1 listopada 2025 r. Komisja przeprowadzi pierwszą ocenę przedmiotowej dyrektywy i przedstawi sprawozdanie dotyczące najważniejszych ustaleń tej oceny Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, jak również Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów. W stosownych przypadkach

sprawozdaniu takiemu towarzyszą wnioski ustawodawcze. Ocena ta obejmuje co najmniej: skuteczność środków wdrożonych na poziomie krajowym w celu zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz skuteczność współpracy między właściwymi organami egzekwowania prawa i, w stosownych przypadkach, sposoby usprawnienia tej współpracy. Do dnia 1 listopada 2021 r. Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów sprawozdanie pośrednie ze stanu jej transpozycji i wdrożenia.

Nieuczciwe praktyki handlowe stosowane przez podmioty z przewagą kontraktową wywierają presję na marże i zyski podmiotów gospodarczych, co może prowadzić do niewłaściwej alokacji zasobów, a nawet spowodować wyparcie z rynku podmiotów, które w przeciwnym razie byłyby rentowne i konkurencyjne.

Dla prawidłowego funkcjonowania łańcucha dostaw produktów rolnych i żywności niezbędne jest zachowanie dobrych relacji między wszystkimi jego ogniwami. W związku z tym, dyrektywą 2019/633 wprowadza się wspólne na terenie UE minimalne ramy w stosowaniu jednolitego podejścia w odniesieniu do nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw żywności.

Zgodnie z przepisami dyrektywy 2019/633 państwa członkowskie będą mogły utrzymać lub wprowadzić zasady, które są bardziej rygorystyczne niż te ustanowione w dyrektywie, w tym rozszerzyć zakres podmiotowy czy listę nieuczciwych praktyk.

W Polsce od dnia 12 lipca 2017 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1213). Ustawa określa zasady i tryb przeciwdziałania, w celu ochrony interesu publicznego, praktykom nieuczciwie wykorzystującym przewagę kontraktową przez nabywców produktów rolnych lub spożywczych lub dostawców tych produktów, jeżeli to wykorzystywanie wywołuje lub może wywołać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ustawę stosuje się do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych, z wyłączeniem dostaw bezpośrednich zawieranych między nabywcami tych produktów a ich dostawcami. Ustawa zakazuje nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej nabywcy względem dostawcy oraz dostawcy względem nabywcy.

Przewagą kontraktową w rozumieniu ustawy jest występowanie znacznej dysproporcji

w potencjale ekonomicznym nabywcy względem dostawcy albo dostawcy względem nabywcy. Wykorzystywanie przewagi kontraktowej w myśl obowiązujących przepisów jest nieuczciwe, jeżeli będzie sprzeczne z dobrymi obyczajami i zagrażające istotnemu interesowi drugiej strony albo naruszające taki interes

W aktualnie obowiązującej ustawie nie wprowadzono zamkniętej listy nieuczciwych zachowań w relacjach uczestników łańcucha dostaw towarów rolno-spożywczych. Ogólnie określono, że nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej polega w szczególności na:

- 1) nieuzasadnionym rozwiązaniu umowy lub zagrożeniu rozwiązaniem umowy;
- 2) przyznaniu wyłącznie jednej stronie uprawnienia do rozwiązania umowy, odstąpienia od niej lub jej wypowiedzenia;
- 3) uzależnianiu zawarcia lub kontynuowania umowy od przyjęcia lub spełnienia przez jedną ze stron innego świadczenia, niemającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy;
- 4) nieuzasadnionym wydłużaniu terminów płatności za dostarczone produkty rolne lub spożywcze.

W związku z tym, że dyrektywa 2019/633 wprowadza przepisy wychodzące poza zakres obowiązującej ustawy, proponuje się uchwalenie nowej ustawy ale o takich samym tytule. Przemawia za tym fakt, iż obecna ustawa obowiązuje w Polsce już od kilku lat i zakaz nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej jest dobrze znany większości zainteresowanych podmiotów. Wprowadzenie ustawy o nowym tytule może mylić dostawców i nabywców funkcjonujących na rynku rolno-spożywczym.

Projekt przedmiotowej ustawy implementuje przepisy dyrektywy 2019/633 w celu ochrony przed stosowaniem nieuczciwych praktyk handlowych przez większe podmioty wobec, kontrahentów mających mniejszą siłę przetargową, wykorzystując jednocześnie regulacje, które obowiązują w Polsce od 12 lipca 2017 r.

Przepisy dyrektywy 2019/633 obejmują swoim zakresem ochronę dostawców produktów rolnych i spożywczych. Z uwagi na fakt, że obowiązujące przepisy ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi zakazują nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej nabywcy względem dostawcy oraz dostawcy względem nabywcy, w projektowanej ustawie utrzymano taki zakres. Będzie to, tak jak dotychczas, stanowiło symetryczną ochronę obu stron zawierających umowę handlową.

W art. 1 projektowanej ustawy został przedstawiony zakres proponowanych przepisów. Zaproponowano, że ustawa określa zasady i tryb przeciwdziałania praktykom nieuczciwie wykorzystującym przewagę kontraktową przez nabywców produktów rolnych lub spożywczych lub dostawców tych produktów, jeżeli to wykorzystywanie wywołuje lub może wywołać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów dostawców i nabywców. Ponadto, projekt określa organy właściwe w sprawach nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej oraz współpracy z Komisją Europejską oraz organami państw członkowskich Unii Europejskiej, do których zakresu działania należy egzekwowanie przepisów w zakresie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

Zgodnie z projektowanym art. 2 ustawę stosuje się do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych zawieranych między nabywcami tych produktów a ich nabywcami.

W artykule 3 pkt 1 projektowanej regulacji określono definicję nabywcy, jest to przedsiębiorca lub podmiot, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. poz. 2019 oraz z 2020 r. poz. 288, 875, 1492 i 1517), który bezpośrednio lub pośrednio nabywa od dostawcy produkty rolne lub spożywcze. Dyrektywa 2019/633 definiuje „organy publiczne” jako organy krajowe, regionalne lub lokalne, podmioty prawa publicznego lub związki złożone z co najmniej jednego takiego organu lub co najmniej jednego takiego podmiotu prawa publicznego. W krajowych przepisach nie znajdujemy definicji „organów publicznych”, dlatego też w projekcie ustawy wykorzystano listę podmiotów wymienionych w art. 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. poz. 2019 oraz z 2020 r. poz. 288, 875, 1492 i 1517), który zawiera podmioty wymienione w definicji dyrektywy.

Natomiast dostawcą, zgodnie z art. 3 pkt 2 projektowanej regulacji, jest przedsiębiorca, który wytwarza lub przetwarza produkty rolne lub spożywcze lub odpłatnie zbywa je nabywcy.

Przedsiębiorcę zdefiniowano jako przedsiębiorcę w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086).

Skorzystanie przy definiowaniu nabywcy i dostawcy z definicji przedsiębiorcy z ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów ma na celu umożliwienie objęcia projektowaną regulacją jak najszerszego kręgu uczestników łańcucha dostaw żywności, a także zapewnienie skutecznego i sprawnego stosowania przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) przepisów projektowanej ustawy, w szczególności dotyczących

postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

W projekcie ustawy produkty rolne i spożywcze oznaczają produkty wymienione w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zwanego dalej „TFUE”, lub produkty niewymienione w tym załączniku, ale przetworzone z przeznaczeniem do spożycia z wykorzystaniem produktów wymienionych w tym załączniku (art. 3 pkt 3). W porównaniu do obowiązujących przepisów, które definiują produkt rolny i spożywczy jako środek spożywczy w rozumieniu art. 2 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463), lista produktów objętych przepisami jest znacznie szersza. Dotychczas przepisy obejmowały produkty przeznaczone do spożycia przez ludzi lub, których spożycia przez ludzi można się spodziewać. Obecna definicja obejmuje również m.in. pasze, zwierzęta żywe, nasiona i owoce oleiste będące przedmiotem produkcji rolników.

Wejście w życie projektowanej ustawy nie wyłącza występowania przez przedsiębiorcę z roszczeniami do sądu powszechnego na drodze cywilnoprawnej. W myśl przepisu art. 4 projektu ustawy ochrona przed nieuczciwym wykorzystywaniem przewagi kontraktowej przewidziana w ustawie nie wyłącza ochrony wynikającej z innych ustaw. Przesłanką przyjęcia ustawy jest przede wszystkim wyeliminowanie nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej przez największe podmioty rynku, których skutki są największe pod względem zarówno finansowym, jak i liczby podmiotów, których one dotyczą.

W artykule 5 projektu ustawy zakazano nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej. Projektowana ustawa zakazuje nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej nabywcy względem dostawcy oraz dostawcy względem nabywcy.

Zgodnie z art. 6 projektowanej ustawy, wykorzystywanie przewagi kontraktowej jest nieuczciwe, jeżeli jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i zagraża istotnemu interesowi drugiej strony albo narusza taki interes. Tak sformułowany przepis umożliwi szersze zastosowanie przepisów ustawy niż, tylko do przypadków wymienionych w projektowanych przepisach.

Dla określenia przewagi kontaktowej podstawą jest stosunek wielkości ekonomicznej dostawcy i nabywcy. W przypadku praktyk stosowanych przez nabywcę względem dostawcy znacząca dysproporcja w potencjale ekonomicznym występuje między (art. 7 ust. 2):

- 1) dostawcą, którego roczny obrót nie przekracza równowartości w złotych 2 000 000 euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 2 000 000 euro;
- 2) dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 2 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 10 000 000 euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 10 000 000 euro;
- 3) dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 10 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 50 000 000 euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 50 000 000 euro;
- 4) dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 50 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 150 000 000 euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 150 000 000 euro;
- 5) dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 150 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 350 000 000 euro, a nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 350 000 000 euro;
- 6) dostawcą, którego roczny obrót nie przekracza równowartości w złotych 350 000 000 euro a nabywcą, który jest podmiotem wskazanym w art. 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych.

Analogicznie, zaproponowano w projekcie ustawy aby w przypadku praktyk stosowanych przez dostawcę względem nabywcy, znacząca dysproporcja w potencjale ekonomicznym występowała między (art.7 ust.3):

- 1) nabywcą, którego roczny obrót nie przekracza równowartości w złotych 2 000 000 euro, a dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 2 000 000 euro;
- 2) nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 2 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 10 000 000 euro, a dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 10 000 000 euro;
- 3) nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 10 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 50 000 000 euro, a dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 50 000 000 euro;

- 4) nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 50 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 150 000 000 euro, a dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 150 000 000 euro;
- 5) nabywcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 150 000 000 euro i nie przekracza równowartości w złotych 350 000 000 euro, a dostawcą, którego roczny obrót przekracza równowartość w złotych 350 000 000 euro;

Powyższe „progi” są zgodne z zawartymi w art. 1 ust. 2 dyrektywy 2019/633. Takie podejście zapewni lepszą ochronę przed nieuczciwymi praktykami handlowymi tych podmiotów, które najbardziej jej potrzebują, tj. małych i średnich przedsiębiorstw w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych.

W art. 7 ust. 4–6 określono sposób ustalania rocznego obrotu, przeliczania wielkości wyrażonych w euro oraz sposób obliczania rocznego obrotu.

W art. 8 zawarto listę zakazanych praktyk wykorzystujących przewagę kontraktową, która została przetransponowana z dyrektywy 2019/633. Zakazane praktyki wykorzystujące przewagę kontraktową polegają w szczególności na:

- 1) opóźnionych płatnościach za dostarczone produkty (płatność po upływie więcej niż 30 dni);
- 2) anulowaniu przez nabywcę zamówienia przed upływem 30 dni przed przewidywanym terminem dostarczenia produktów, które ze względu na swoją naturę lub właściwości są produktami łatwo psującymi się i nie nadają się do spożycia lub przetworzenia przed upływem 30 dni od ich zebrania, wyprodukowania lub przetworzenia;
- 3) jednostronnej zmianie przez nabywcę warunków umowy;
- 4) obniżaniu należności z tytułu dostarczenia produktów po jego przyjęciu przez nabywcę w całości albo umówionej części, w szczególności na skutek żądania udzielenia rabatu;
- 5) ustalaniu terminów zapłaty za dostarczone produkty rolne lub spożywcze z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz.U z 2019 r. poz. 118 i 1649);
- 6) żądaniu przez nabywcę od dostawcy płatności niezwiązanych ze sprzedażą produktów;
- 7) żądaniu przez nabywcę od dostawcy zapłaty za pogorszenie się stanu lub utratę produktów, lub za oba te zdarzenia, do których doszło w obiektach nabywcy lub po

- przejściu własności produktów na nabywcę, z przyczyny innej niż zaniedbanie lub wina dostawcy;
- 8) odmowie przez nabywcę pisemnego potwierdzenia warunków umowy obowiązujących między nabywcą a dostawcą, o których pisemne potwierdzenie zwrócił się dostawca,
  - 9) bezprawnym pozyskiwaniu, wykorzystywaniu lub ujawnianiu przez nabywcę tajemnic przedsiębiorstwa,
  - 10) groźeniu podjęcia handlowych działań odwetowych lub podejmowaniu takich działań przeciwko dostawcy, jeżeli ten korzysta z praw przysługujących mu na mocy umowy lub przepisów prawa;
  - 11) żądaniu od dostawcy rekompensaty za koszty rozpatrzenia skarg konsumentów związanych ze sprzedażą produktów dostawcy mimo braku zaniedbania lub winy ze strony dostawcy;
  - 12) zwrocie przez nabywcę dostawcy niesprzedanych produktów, bez zapłaty lub za ich unieszkodliwianie;
  - 13) pobieraniu od dostawcy opłaty stanowiącej warunek przechowywania, prezentowania lub oferowania sprzedaży jego produktów lub udostępniania takich produktów na rynku;
  - 14) żądaniu przez nabywcę od dostawcy ponoszenia całości lub części kosztów obniżek cen produktów sprzedawanych przez nabywcę w ramach organizowanej przez nabywcę promocji;
  - 15) wymaganiu przez nabywcę od dostawcy zapłaty za reklamowanie produktów przez nabywcę;
  - 16) żądaniu przez nabywcę od dostawcy zapłaty za prowadzenie marketingu produktów prowadzony przez nabywcę;
  - 17) żądaniu przez nabywcę od dostawcy ponoszenia opłat dotyczących czynności wykonywanych przez pracowników zajmujących się urządzeniem lokalu wykorzystywanego do sprzedaży produktów dostawcy.

Listę zakazanych praktyk wymienionych w art. 3 ust. 1 i 2 w dyrektywie 2019/633, rozszerzono o dwie praktyki, tj. polegającą na obniżaniu należności z tytułu dostawy produktów rolnych i spożywczych po jej przyjęciu przez nabywcę w całości lub umówionej części, w szczególności na skutek żądania udzielenia rabatu (art. 8 ust.1 pkt 4 projektowanej ustawy)

oraz o praktykę polegającą na ustalaniu terminów zapłaty za dostarczone produkty z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz. U z 2019 r. poz. 118 i 1649).

Praktyki wymienione w art. 8 ust.1 pkt 1–11 są bezwzględnie zakazane. Natomiast praktyki wymienione w pkt 12–17 są dozwolone, pod warunkiem, że zostały one wprost wymienione w umowie i uznane przez strony za dozwolone, a ich stosowanie nie będzie przez nich uznawane za nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej (art. 8 ust. 2). Jest to zgodnie z przepisami art. 3 ust. 1 i 2 dyrektywy 2019/633.

W art. 8 ust. 3 wskazano, że na potrzeby określenia terminów płatności, uznaje się, że uzgodnione okresy dostarczania produktów nie przekraczają 30 dni.

Art. 8 ust. 4 określa sposób wyliczenia biegu terminów stosowanych do terminów płatności w przypadku gdy nabywca ma dokonać zapłaty dostawcy za dostarczone produkty licząc od dnia ustalenia kwoty do zapłaty.

Art. 8 ust. 5 precyzuje jakie postanowienia ma zawierać umowa dotycząca promocji zainicjowana przez nabywcę. Art. 8 ust. 6 nakłada obowiązek zawarcia w umowie dotyczących usług, stawek jednostkowych lub płatności całkowitych oraz szacunkowych kosztów oraz podstawę ich wyliczeń.

W projektowanym akcie prawnym nie zostały wymienione nieuczciwe praktyki handlowe, które mogą być stosowane przez dostawców produktów rolnych i spożywczych względem nabywców. Nie mniej jednak, w świetle projektowanej ustawy, praktyki te są również zakazane. Zakaz ten wychodzi poza ramy dyrektywy 2019/633, której przepisy zakazują stosowania nieuczciwych praktyk tylko nabywcy względem dostawcy. Zakaz stosowania nieuczciwych praktyk handlowych przez dostawców względem nabywców w projektowanej ustawie stanowi kontynuację przepisów zawartych w przepisach ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Należy jednak zauważyć, że w ponad 4 letnim okresie funkcjonowania tych przepisów nie wystąpił przypadek będący przedmiotem postępowania prowadzonego przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wykorzystywania przewagi kontraktowej dostawcy względem nabywcy. Zgodnie z danymi Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej BIP ponad 90% gospodarstw rolnych w Polsce posiada roczny obrót nie przekraczający 2 mln. Euro. W przypadku wystąpienia praktyki wykorzystującej przewagę kontraktową dostawcy względem nabywcy, każdorazowo sprawa ta będzie badana

przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

W świetle art. 10 projektowanej ustawy, zgodnie z przepisami art. 3 ust. 1 dyrektywy 2019/633, przepis zawarty w art. 8 ust. 1 nie ma zastosowania do płatności uiszczanych przez nabywcę na rzecz dostawcy w ramach programu dla szkół oraz uiszczanych przez jednostki publiczne będące podmiotem leczniczym. Nie wprowadzono do projektu ustawy przepisu mówiącego, że przedmiotowy przepis ma zastosowanie również do umów dostawy między dostawcami winogron lub moszczu do produkcji wina a ich bezpośrednimi nabywcami, ze względu na fakt, że w Polsce nie ma uznanych organizacji producentów w rozumieniu rozporządzenia nr 1308/2013, a tym samym znormalizowanych umów, o których mowa w art. 164 tego rozporządzenia.

W art. 11 projektowanej ustawy wskazano, że organem właściwym w sprawach praktyk polegających na nieuczciwym wykorzystywaniu przewagi kontraktowej jest Prezes UOKiK. Zadania wynikające z ustawy będą realizowane przez Prezesa UOKiK z wykorzystaniem przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

W myśl art. 8 dyrektywy 2019/633 organy egzekwowania prawa państw członkowskich powinny ściśle ze sobą współpracować w celu zapewnienia wspólnego podejścia do stosowania zasad określonych w dyrektywie. W szczególności organy egzekwowania prawa powinny wspierać się nawzajem, np. poprzez dzielenie się informacjami lub pomoc w prowadzonych postępowaniach wyjaśniających mających wymiar transgraniczny. W związku z tym w art. 12 ust. 1 pkt 2 projektowanej ustawy wprowadzono przepis, że Prezes UOKiK współpracuje z Komisją Europejską oraz innymi organami państw członkowskich UE uprawnionymi do egzekwowania przepisów wdrażających dyrektywę 2019/633.

Projektowany przepis art. 12 daje Prezesowi UOKiK instrument analogiczny do rozwiązania przewidzianego w art. 31d ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, który przewiduje możliwość przedstawiania istotnego poglądu w sprawach dotyczących ochrony konkurencji i konsumentów. Stanowi on przepis odrębny, o którym mowa w art. 63⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego. Potrzeba jego wprowadzenia wynika z tego, że stany faktyczne, w ramach których występują działania mogące stanowić praktyki, o których mowa w art. 8 projektu mogą pociągać za sobą skutki z zakresu prawa cywilnego. Podmioty nimi dotknięte mają zatem możliwość dochodzenia związanych z nimi roszczeń na drodze cywilnej (np. na podstawie przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji), niezależnie od publicznoprawnych czynności podejmowanych przez Prezesa UOKiK. Możliwość przedstawienia istotnego poglądu

w sprawie, w proponowanym zakresie, może zatem przyczynić się zwiększenia wiedzy sądów w sprawach pomiędzy dostawcami i nabywcami, a w związku z tym do poprawy sytuacji słabszych podmiotów występujących w tych sprawach oraz do ujednoczenia orzecznictwa w ich zakresie.

Zgodnie z proponowanym brzmieniem art. 13, Prezes Urzędu może zlecić Inspekcji Handlowej przeprowadzenie kontroli lub realizację innych zadań należących do zakresu jego działania w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Wprowadzenie takiego przepisu służyć ma rozwianiu wątpliwości co do tego czy art. 35 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów dotyczący zlecenia kontroli lub realizacji innych zadań należących do zakresu działania Prezesa UOKiK, dotyczy też innych niż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów ustaw. Nie nakłada on na Inspekcję Handlową nowych zadań i nie będzie on skutkował koniecznością poniesienia dodatkowych kosztów.

Postępowanie w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową Prezes UOKiK wszczyna z urzędu, co daje ochronę przed identyfikacją zgłaszającego zawiadomienie (art. 14 ust. 1).

W art. 15 dotyczącym postępowania wyjaśniającego dodano, w stosunku do obowiązujących przepisów, w ust. 2 pkt 2, dodatkowy cel jakim jest badanie rynku w zakresie nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej. Badanie rynku stanowi szczególny rodzaj postępowania wyjaśniającego. Zazwyczaj ma ono kompleksowy i przekrojowy charakter. Dotyczyć może ono szerokiego zakresu podmiotów i zagadnień. Z tego względu mogą wystąpić sytuacje gdy będzie ono trwało dłużej niż wymaga wstępne ustalenie, czy nastąpiło naruszenie przepisów ustawy.

Zgodnie z art. 16 ust. 1 projektu ustawy, tak jak to ma miejsce obecnie, każdy może zgłosić Prezesowi UOKiK zawiadomienie dotyczące podejrzenia stosowania praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych. W stosunku do dyrektywy 2019/633 jest to rozszerzenie przepisów, ponieważ dyrektywa w art. 5 ust. 1 stanowi, że może wnosić skargi do właściwego organu dostawca, lub zgodnie z ust. 2 – organizacje lub zrzeszenia w imieniu swoich członków a także inne niezależne i nienastawione na zysk organizacje mające uzasadniony interes w reprezentowaniu dostawców.

W ust. 2 w art. 16 zaproponowano aby do zawiadomienia miały zastosowanie przepisy

Kodeksu postępowania administracyjnego dotyczące formy składania podań oraz braku formalnych podań, co ułatwi procedury stosowane przez UOKiK dotyczące zawiadomień. W artykule tym określono również co powinno być zawarte w zawiadomieniu. Zgodnie z ust. 6 dane identyfikujące zgłaszającego oraz osoby, która w imieniu dotkniętego nieuczciwą praktyką nie podlegają ujawnieniu stronom na każdym etapie postępowania. Dane te mogą zostać ujawnione tylko po warunkiem, że zostanie wyrażona zgoda pisemna przez zgłaszającego (ust. 7).

Projektowane przepisy w zakresie postępowań w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową powielają rozwiązania proceduralne zawarte w dotychczasowej ustawie z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. W odniesieniu do przepisów określających rodzaje postępowań, ich strony, uprawnienia organu prowadzącego postępowanie, prawa i obowiązki stron postępowania oraz podmiotów kontrolowanych, odpowiednie uregulowania zostały wpisane w praktycznie niezmienionym brzmieniu w projektowanej ustawie (art. 17–19, art. 21 ust. 1 i 2, art. 22, art. 24–48).

W art. 22 wprowadzono przepis dotyczący regulujący pomoc policji w toku kontroli przeprowadzanej przez Prezesa UOKiK. Rozwiązania w zakresie pomocy policji wzorowano na przepisach rozporządzenia MSWiA z dnia 15 marca 2019 r. w sprawie asystowania komornikowi przez Policję, Straż Graniczną lub Służbę Ochrony Państwa przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych (Dz. U. poz. 538) oraz art. 13k ustawy z dnia 9 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 935 i 1086). W konsekwencji, zaproponowano wprowadzenie odrębnych regulacji w zakresie pomocy Policji lub innego organu kontroli państwowej w toku kontroli i toku przeszukania. W toku kontroli zgodnie z projektowanym art. 23 Prezes Urzędu będzie mógł zwrócić się do Policji lub innego organu kontroli państwowej o udzielenie pomocy. W ust. 2 tego artykułu przesądzono, iż Policja lub inny organ kontroli państwowej mają obowiązek zapewnić pomoc w kontroli na wniosek Prezesa. Ponadto, uregulowano zakres pomocy Policji poprzez wskazanie, że polega ona w szczególności na pomocy w pozyskiwaniu lub zabezpieczaniu materiału dowodowego oraz zapewnieniu porządku w miejscu przeprowadzania kontroli, osobistego bezpieczeństwa osób obecnych w miejscu przeprowadzania kontroli, a także ustalenie tożsamości osób. W art. 23 ust. 3–4 uregulowano szczegółową procedurę występowania przez Prezesa Urzędu z wnioskiem o pomoc do ww.

podmiotów oraz kwestię rozliczania kosztów jej udzielenia.

W zakresie regulacji proceduralnych o charakterze technicznym, będących niejako dopełnieniem przepisów ustanawiających określone uprawnienia i obowiązki w ramach postępowań w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, w projektowanej ustawie również zawarto, tak jak to ma miejsce w obowiązujących przepisach, odesłania do ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (art. 17, art. 20, art. 21 ust. 3, art. 22 ust. 3, art. 26). Powyższy sposób uregulowania kwestii proceduralnych będzie znany dla adresatów norm prawnych zawartych w projektowanej ustawie, w szczególności dla podmiotów praw i obowiązków wynikających z tej ustawy, pozwoli jednocześnie na zachowanie spójności stosowanych regulacji.

W art. 32–34 projektowanej ustawy przyznano Prezesowi UOKiK kompetencje do wydawania decyzji, w tym decyzji zobowiązującej. Nałożenie na nabywcę zobowiązania ma zmierzać do zakończenia naruszenia lub usunięcia negatywnych skutków praktyki, co z uwagi na brak wymogu udowodnienia stosowania zakazanych praktyk powinno nastąpić w krótkim czasie. Wydanie decyzji zobowiązującej ma charakter uznaniowy, jest uprawnieniem, a nie obowiązkiem Prezesa UOKiK.

W art. 35 dodano przepisy wzorowane na przepisach art. 89a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów o możliwości dobrowolnego poddania się przez stronę karze jeżeli Prezes UOKiK uzna, że zastosowanie tej procedury przyczyni się do przyspieszenia postępowania. Zgodnie z art. 35 ust. 3 projektu ustawy w przypadku wyrażenia zgody przez stronę do dobrowolnego poddania się karze, wysokość kary może być wtedy obniżona nie więcej niż o 50% w stosunku do kary, jaka zostałaby nałożona, gdyby strona nie poddała się dobrowolnie karze.

W art. 41 projektowanej regulacji zawarto przepisy dotyczące sprawozdawczości Prezesa UOKiK dotyczącej działań podjętych w celu przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Zgodnie z art. 41 ust. 1 Prezes UOKiK corocznie do dnia 15 marca, został zobowiązany do opublikowania na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów rocznego sprawozdania za rok poprzedni z działań podjętych w celu przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, które będzie zawierało w szczególności liczbę zawiadomień, liczbę wszczętych i zakończonych postępowań wyjaśniających. W odniesieniu do każdego zakończonego postępowania

sprawozdanie zawierać będzie skrócony opis sprawy oraz wynik postępowania (art. 41 ust. 2). Ponadto, na podstawie art. 41 ust. 3, Prezes UOKiK, w terminie do dnia 15 marca każdego roku, przekazuje Komisji Europejskiej sprawozdanie dotyczące stosowania nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych. Zapis ten wynika z obowiązku nałożonego dyrektywą 2019/633 (art. 10 ust. 2).

W projekcie ustawy określono również kary za utrudnianie prowadzenia postępowania oraz niewykonywanie decyzji nakładającej karę. Tego typu sankcje mają mieć przede wszystkim charakter prewencyjny i zniechęcać przedsiębiorców do stosowania nieuczciwych praktyk.

Przepisy dotyczące nakładania kar również są przeniesione z obowiązującej dotychczas ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi.

Obowiązujący do tej pory system sankcji jest dostatecznie dolegliwy dla przedsiębiorców stosujących nieuczciwe praktyki i nie jest konieczne wprowadzenie innej wielkości kar czy innych dodatkowych sankcji.

W przepisach art. 42 do art. 47 projektowanej regulacji zawarte są przepisy dotyczące nakładania kar na nabywców stosujących nieuczciwe praktyki wykorzystujące przewagę kontraktową. Zgodnie z projektowaną ustawą Prezes UOKiK może nałożyć na nabywcę produktów rolnych lub spożywczych, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 3% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli choćby nieumyślnie dopuścił się on naruszenia zakazu nieuczciwego wykorzystania przewagi kontraktowej.

W projektowanej ustawie wprowadzono nowe regulacje w odniesieniu do wymiaru kary, w sytuacji, gdyby przedsiębiorca w roku obrotowym poprzedzającym rok ukarania nie wypracował żadnego obrotu lub osiągnął obrót w wysokości nieprzekraczającej równowartości 100 000 euro. W art. 42 ust. 5 zaproponowano przepis wzorowany na art. 106 ust. 5 i 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W przypadku, gdy przedsiębiorca nie osiągnął obrotu Prezes Urzędu uwzględnia średni obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok nałożenia kary. Natomiast w przypadku gdy przedsiębiorca nie osiągnął obrotu w okresie trzyletnim, lub gdy obrót przedsiębiorcy nie przekracza równowartości 100 000 euro, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę,

w wysokości nieprzekraczającej równowartości 10 000 euro.

W artykułach 51 do 54 projektu ustawy wskazano zmiany w obowiązujących przepisach, które wprowadza się niniejszym projektem ustawy, tj.: ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe oraz ustawę z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych

W art. 55 projektu ustawy wprowadzono przepisy przejściowe do postępowań w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową wszczętych na podstawie uchylonej w art. 57, ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Wskazano, że do postępowań wszczętych i niezakończonych decyzją ostateczną do dnia wejścia w życie niniejszego projektu ustawy, stosuje się przepisy ustawy dotychczasowej.

Dodatkowo w art. 56 określono, że do umów zawartych przed dniem wejścia w życie przedmiotowego projektu ustawy, przepisy projektu ustawy stosuje się od dnia 1 maja 2022 r. Taki termin wynika z przepisów art. 1 ust. 4 dyrektywy 2019/633, który stanowi, że umowy zawarte przed datą publikacji przepisów transponujących ustawę, zgodnie z art. 13 ust. 1 dyrektywy (tj. do 1 maja 2021 r.), muszą zostać dostosowane w terminie 12 miesięcy od daty publikacji niniejszego projektu ustawy.

Projektowany termin wejścia w życie ustawy (art. 58) to 1 maja 2021 r. Wejście w życie projektu ustawy będzie miało pozytywne skutki dla społeczeństwa. Projektowane przepisy będą działać stabilizująco na przychody podmiotów obejmowanych ochroną, w tym dostawców zajmujących się wytwarzaniem produktów rolnych i spożywczych. Ochroną zostaną objęci rolnicy, mali i średni przedsiębiorcy sektora rolno-spożywczego. Taki zakres podmiotowy ma pomóc w zapewnieniu odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, co stanowi cel wspólnej polityki rolnej.

Projektowana ustawa będzie miała istotny wpływ na przedsiębiorstwa branży rolno-spożywczej występujące w relacjach handlowych po stronie nabywcy. Będą na nie nakładane kary pieniężne z tytułu stosowania nieuczciwych praktyk handlowych, co jest już przedmiotem obecnych uregulowań w tym zakresie w ustawie z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi

i spożywczy.

Wejście w życie projektowanej ustawy pozytywnie wpłynie na rynek pracy, w szczególności na obszarach wiejskich. Dostawcy, tj. rolnicy oraz mali i średni przedsiębiorcy, wytwarzający produkty rolne i spożywcze będą mieli większą pewność funkcjonowania na wspólnym rynku, w tym rynku krajowym, w oparciu o ujednoczone ramy prawne na poziomie UE w odniesieniu do relacji handlowych z nabywcami ich produktów. Umożliwi to producentom żywności lepsze planowanie produkcji i zaoferowanie swoim pracownikom stałego zatrudnienia. Będzie to również podstawą do podejmowania przez nich działań prorozwojowych, w tym inwestycyjnych i innowacyjnych.

Projektowane przepisy nie są dyskryminujące i mają jednakowe zastosowanie wobec podmiotów krajowych, jak i podmiotów pochodzących z innych państw członkowskich Unii Europejskiej nabywających produkty wytworzone w Polsce oraz prowadzących działalność gospodarczą na terenie Polski.

Projektowana ustawa powinna zagwarantować bardziej przejrzyste warunki funkcjonowania podmiotów w obrocie produktami rolnymi i spożywczy. Nowe przepisy przyczynią się do ochrony mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność w obszarze sprzedaży produktów rolnych. Wzmocnią pewność prowadzenia działalności rolniczej, co pośrednio będzie miało wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, w szczególności na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt nie spowoduje zwiększenia wydatków z budżetu państwa ani z budżetów jednostek samorządu terytorialnego, natomiast kary administracyjne nałożone na przedsiębiorców stosujących praktyki nieuczciwie wykorzystujące przewagę kontraktową zasila budżet państwa.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy został włączony do wykazu prac Rady Ministrów pod numerem UC72.

Stosownie do § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin

pracy Rady Ministrów oraz zgodnie z przepisami art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.), projekt ustawy zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt ustawy nie wymaga zaopiniowania, dokonania konsultacji albo uzgodnień z właściwymi instytucjami i organami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.